

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а н н а т

1931 сый аятынны
15 нүгүттөн тахсар

№ 81 (4504) 1974 сый. От айын 4 күнэ
ЧЭППИЗ Сыйыта
2 харчы

Л. И. Брежнев Москваға эргиллэн кэлиитэ

От айын 1 күнүгэр ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев Москваға кэллэ.

Кинини кытары биригэ кэлиитэр: ССКП КК Политбюротун чилимэ, ССРС тас дойдулардаары дымаалдарын министр А. А. Громыко, ону тэңэ гражданский авиация министр Б. П. Бугаев, ССКП КК Генеральнай секретарын көмөлөһөөчүтэ А. М. Александров, ССТА генеральнай директор А. М. Замятин, ССРС АДДМ коллегиятын чилимэ Г. М. Корниенко.

Эмнэ ити самолетунан Москваға АХШ государственнай секретара Генри Киссинджер кэллэ. Внуковскай аэродромта табаарыс Л. И. Бреж-

нев коруотулар: ССКП КК Политбюротун чилимэгэр кандидат, ССКП КК секретара Д. Ф. Устинов, ССКП КК отделларын сөбидисайдары К. У. Черненко, П. А. Абрахимов, ССКП КК дымаалдарын управлэящай Г. С. Нарлов, ССКП КК Генеральнай секретарын көмөлөһөөчүтэ А. И. Влатов, ССРС тас дойдулардаары дымаалдарын министрн бастакы солбуйааччы В. В. Кузнецов, ССРС Министрларын Советын ичинен ГКСБК председателин солбуйааччы Г. К. Цинев уонна да атын официальной дьон.

Аэродромта көрсүһээччилэр ортолоругар АХШ ССРС-гар посала У. Д. Стессел сырытта.

(ССТА).

АХШ ПРЕЗИДЕНТ Р. НИКСОН БЕЛОРУССИЯҒА СЫЛДЬЫТА

МИНСКЭЙ. От айын 1 күнэ (ССТА). Бүгүн Крымтан Минскэйгэ АХШ Президент Р. Никсон эрганиннэн кэллэ.

АХШ, ССРС уонна БССР государственнай былаахтарынан килэргэтиллибит аэродромта Р. Никсон уонна кинини арыаллыыр боннор коруотулар: Белорусский ССР Министрларын Советын председатели Т. Я. Киселев, БССР Верховнай Советын Президиумун председателин солбуйааччы В. Е. Лобанов, атын да официальной дьон. АХШ Президентин аэродромта мустубут минчаччылар эрдэлээччилэр.

Автомашиналар, көргөжүтүрүмүчүлөр, эскорттарын арыаллаабыннан Минскэй чугаһыгар Заоларьскай подохра-

нилицера баар резиденцияга барда.

МИНСКЭЙ. От айын 1 күнэ (ССТА). Бүгүн майна Белорусский ССР салайааччылары АХШ Президентин Р. Никсон кытары көрсүһүүдөрө буолла.

Көрсөтүмүчүлөр Белоруссия Компартиятын КК бастакы секретара П. М. Машеров республика, нини уруккутун уонна билингитин туһунан, Ара дойдуну көмүскүүр Улуу сарин сылларыгар советскай норуот көрсүн быһыытын, ол саринга белорус норуотун сүүтүгэрин туһунан, бу күнүгэр республиканы немецкэй-фашистскай талабырдыттартан босхолообун отут сыла туолуутун билиэттир Белоруссия үлэнигэрин ситиһилэрин туһунан кэпсээтэ.

Көрсүһүүтэ кыттыны ыһаахтар: БССР Верховнай Советын Президиумун председатели Ф. А. Сурганов, Белоруссия Министрларын Советын председатели Т. Я. Киселев уонна республика атын да салайааччылары.

МИНСКЭЙ. От айын 1 күнэ (ССТА). Бу кыһа АХШ Президент Р. Никсон көргөниинэн Москваға бардылар.

АХШ, ССРС уонна БССР государственнай былаахтарынан килэргэтиллибит аэродромта Р. Никсон кытары кэллэ: Белоруссия КК КК бастакы секретара П. М. Машеров, БССР Министрларын Советын председатели Т. Я. Киселев, атын официальной дьон-нор, ону тэңэ аэродромта мустубут минчаччылар.

Бастакы хотуурдар тыаһаатылар

БОЛТОНҔО. Субуруускай аатынан совхоз Болтонотопуу отделениета (управляющей А. И. Листиков) быһыл оттообунга үчүгэй бөлөмнөөх турунна. Манна 35000 центнер от соротуопкаллыахтаах. Ити эппиэттөөх соругу толорууга биригэ механизированнай, икки механизированнай агардаах уонна биригэи көлө, илин эвенолара тэриллиннэр. Ону таһынан кырдаада коммунист, пенсионер М. П. Догдолов байетин сазаттылаахтарын түмэн, 15 киһилээх эвеноу салайарга уонна 600 центне оту оттуурга быһаарынна.

От үүнүүтэ быһыл үчүгэй, ону хомуйан ыларга балам биригэи оһуу буолла. Ол да иһин, от айын 2 күнүттөн Үлэ Кыһыл Знамята орденнаах механизатор, коммунист Н. Г. Снегидон механизи- рированнай агардаах эвеноутун отустары агрегата бастакы хотуур суолун талы. Навеснай охсордорунан тракторист П. П. Соловьев Буор Ураһа дохуһагыгар киирэн үлэлээбитинэн барда.

Кинне итинник эвеноу олохтоох Совет депутата Д. Д. Ефремов салайар. Бу эвено эмиэ

7000 центнер оту бөлөмнөөхтөөх. Е. В. Седалищев агрегата Навеснай үрүгэр киирэн отустарыта бүтүн үһүс күнэ. Оттон биригэи бастың отчут В. П. Седалищев колотун эвеноу Силигтөөх ферматын таһынан отустарынын амча киһилэри кытта тэңнэ сараллабыта. Көлө охсордорун В. Герасимов, Н. Копрынов күрдүк чулуу рабечайлар үлэлэтэлэр.

П. МАКАРОВ.

ЧАКЫР. Иван Никонев салайааччылаах үрөнээччилэр ыччат-комсомольскай эвенолара хөдүһара бастакынан киирдэ.

Тракторнай кассиканан отустарааччылар комсомольцтар Афоня Кириллин уонна Волода Марков Тобуртөн дьон алааһы бүтөрөн, иккис алаастарыгар киирбиттэрэ үһүс күнүгэр буолла. Ити сирдоргэ бастакы буһуулар туроталаан эрэллэр.

ХОПТОҔО. Эралик Эристин аатынан колхоз пятилетка тутуах сылыгар 11000 тонна оту, 1600 тонна сий-

дэһи, 1500 тонна сенаһы бөлөмнөөх соруқтаах. Бу күнүгэр 12 механизированнай агардаах, көлө 13, илин 8 эвенолара тэриллиннэр. Киһилэр салайааччылары анаһылар, састаантара сүүмэрдэннэ.

Ыраах урэхтэргэ оттуу барааччылар бүтүн, сарсын барытаһымылар, оттон дойдуга үлэлээччилэр күөх сайын быһаанын сомсуга киирдилэр.

Н. ФЕДОРОВ.

Сиэмэ хаачыстыбатын тупсарыабын!

Ленин аатынан колхоз үрдүн үүнүүтүн эвеноутун, сирн оҕорооччуларын республика уонна оройуон бурдугу үүннэрээччилэригэр **ЫҢЫРЫЫЛАРА**

Билини, Ленин аатынан колхоз үрдүн үүнүүтүн эвеноутун механизатордара, специалистара, сирн оҕорооччулара, ССКП КК, ССРС Министрларын Советын «РСФСР хара буора суох эвеноутун тыатын хаһаайыстыбатын салтаты сайыннарын туһунан» уураахтарыгар хардаран уонна Новгородскай уобалас бурдугу үүннэрээччилэрин сиэмэ бурдук хаачыстыбатын тупсарыабыт. Российскай Федерация үрдүнэн ыҥырымыларын ойбоон, Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыта киирсэн туран, байабыт иһинбитигэр маннаах чопчу сорукутары ыһаан турармыт, республика уонна оройуон бары бурдугу үүннэрээччилэригэр, специалистарыгар, механизатордарыгар ыҥырымы суругу ыһаанабыт:

— атырдыах айын 1 күнүгэр дьонн сиэмэ бурдугу ыраастыыр массамыналары оромунунаан, механизированнай ыскалаттары, бурдугу кутар сарайдары ыраастаан бөлөм эһэртэргэ;

— бу дьыл иһинэн механизированнай тоһа уонна ыскалатка бурдугу кутурдур установкалары эһи монтажнырга;

— оройуон бары хаһаайыстыбалары бастакы репродукциялаах, үрдүк кыласталах сиэмэ бурдугунан хааччылар сыалтан сыйлаах «элита» сиэмэни 300—350 гектарга ыһаан үүннэртэргэ;

— Сиэмэ бу сөрдүн үчүгэй көрүүлөөх-хараһылаах эрдэтэри ыһарга, минеральнай үөһүрдүүнү туттан туран, ыһарга;

— сиэмэ бурдугун үүрүү былаанын толорорго уонна кинини ыраастааһына, кондициятыгар тиэрдиннэ алтынны 10 күнүгэр дьонн бүтэртэргэ;

— сиэмэ бурдугу үүннэрингэ идэтиһит үрдүк үүнүү механизированнай эвеноутун тэрийэн үлэлэттиһипит, хомуйууга уонна тийингэ тохтуугуна-хорууну таһаарыахыт сууга.

Республика, оройуон бурдугу үүннэрээччилэрэ, иһыллар сиэмэ хаачыстыбатын тосту тупсарыах, онон сиртэн туорахтаах культуралар туруктаах үүнүүлэрин ыһаахка байабыт кылаанын киллэригэр дьон эһигини ыҥырабыт.

Бырабыланын председатели

Партком секретара

Колхоз агронома

Урдун үүнүү эвеноутун салайааччы

Транторист-номбайнер

Е. КОРКИН.

Н. МОНАСТЫРЕВ.

С. КОЧЕТКОВА.

Н. ЯКОВЛЕВ.

С. АРТЕМЬЕВ.

(Ыҥырымы колхоз механизатордарын уонса хуһуннааһына биригэи сааһаан ыһааһына).

ССКП РАЙКОМУГАР

Партия райкомун бюроту Ленин аатынан колхоз үрдүн үүнүүтүн эвеноутун механизатордарын, специалистарын, сирн оҕорооччуларын тоһусе пятилетка тутуах сылыгар ССКП КК, ССРС Министрларын Советын «РСФСР хара буора суох эвеноутун тыатын хаһаайыстыбатын салтаты сайыннарын туһунан» уураахтарыгар хардаран уонна Новгородскай уобалас бурдугу үүннэрээччилэрэ сиэмэ хаачыстыбатын тупсарыабыт. Российскай Федерация үрдүнэн ыҥырымыларын ойбоон, Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыта киирсэн туран, республика, оройуон бурдугу үүннэрэр бары механизатордарын, специалистарын, сирн оҕорооччуларын сиэмэ бур-

дук хаачыстыбатын тупсарыах ыһаан туран ыһаахты эбэһэтиһитигэригэр биһирээтэ.

Ленин аатынан колхоз бырабыланын председатели «Коркин Е. П.» парткомун (секретары таб. Монастырев Н. И.) механизатордар, специалистар, сирн оҕорооччулар бу ыҥырымыларга туолуутун хааччылар бары дыһааллары ыһааларыгар соруудаһанна.

ССКП райкомун бюроту Ленин аатынан колхоз механизатордарын, специалистарын, сирн оҕорооччуларын ыҥырымыларын кыһаһына үлэлээһини уонна ойбоһуну тэрийэллэригэр бары парткомканы, партбюролары, колхозтар бырабыланынчаларын, совхоз дирекциятын эбэһиһэстэ.

СНИМОККА: сирн көрүтэччилэр оройуоннаары күрэхтэһиннэрин кыттылаахтара (хаһаастан уһа): Д. К. Лукин, В. К. Лестерев (Эрилик Эристин), Д. Д. Пинигин, Н. П. Артемьев, М. А. Антипин (Ленин), А. В. Макаров, Н. И. Козлов, Е. П. Ваин (Субуруускай). Бу трактористар билигин общественнай сүөһүгэ дороһхой аһааһы бөлөмнөөһингэ активнайдык турунулар.

П. ПОПОВ фотота.

СҮРҮН БОЛБОМТОНУ— ИС-СОЮЗНАЙ ҮЛЭБЭ

Эрилик Эристин аатын келхэ Хайахсытаагы улаастагар 42 жилиннээх комсомольскэй тарилта баар. Маны таһынан нэһилиэккэ үгүс ахсааннаах ыччаттар үлэниллэр. Олохтоох партийнай тарилта салалтатынан комсомолентар гонна ыччаттар производство араас салааларыгар активнайдык ыччаттар уонна сүрүн күүһүнэн буолулар.

Агас Күөлүн ыччат-комсомольскэй ферманын коллектив ааспыт сылга былааннан аһара төлөрбүтэ уонна ыччат коллективтарын куоталаһымаларыгар оройуонга иккис миэстэни ылбыта. Ыаньыксытанын 14, бороон, ныйрэй көрөөччүлэринэн 4, трактористарынан, шофердарынан 7 ыччаттар үлэниллэр. Кинилэртэн туһааннаах үлэлэригэр үрдүк көрдөрүүлэри ситиһээччилэр, дьоруударын түмөн кыһамнылаахтык үлэһээччилэр адыбаа суохтар.

Ыччат ортотугар интар-өйдөтөр үлэ кэлин биримэһи биллэрдик тупсан иһэр. Быйыл коммунистическай моралы үөрэтэр комсомольскэй куруһуок үөрэбин үчүгөйдик түмүктэбэ. Агас Күөлүн уонна Саман Үрөдүн фермаларын коллективтарыгар коммунистическай үлэ оскуолатыгар 28 ыччат үөрэннэ. Комсомолентар уонна ыччаттар колхозка, нэһилиэккэ ыччатлар об-

щественнай үлэлэргэ кыттылаа-ра, активностара күүбүрөһүр.

Партийнай тарилта комсомольскэй тарилтаны кытта холбоһуотуах уопсай мунньахтарыгар коммунистар БЫСЛЕС XVII съездин уурдарын олоххо киллэриннэн сибээстэн комсомольскэй тарилта үлэтин тупсарыага туруорулар сорукарга активнайдык кэпсэттилар. Сүрүн болломтону комсомолта партийнай салалтаны күүбүрдэргэ уонна комсомольскэй тарилта оройуон үрдүктүгэ, ис-союзнай үлэни тупсарыага туһаайдылар.

Комсомольскэй мунньахтарга боччумнаах боппууостар өрдөтөн үчүгөйдик бөлөмөннүлэн көрүлүбэттэр, мунньахтар мөлөх төрөөһүннээхтик ыччатларга улахан итэбэст быһыытынан бэлэттэннэ. Ол да иһин боппууостары дьүүллэһингэ комсомолентар активнайдык кыттыбаттар. Ис-союзнай үлэбэ үгүс итэбэстэр бааллар. Ыччаты үөрэтти-инти үлэтигэр сөптөөх кыһамны уурулуубат. Орто оскуоланы бүтэрбөтөх 24 ыччат баарын үрдүнэн, ыччаты кыһаһы оскуоланын хааһы тариллибэтэх, консультант аһааллан баран ыһыллан хаалбыт. Быйыл Ментригэ-кыстаабыт ыччаттарга политическай үөрэни тариллэбэтэхтэр.

Ыччаттарга наставничествон

дэрийи суоһун көрүбэ. Ол курдук, ыаньыксыттарга, бороон көрөөччүлэргэ, механизатордарга наставниктар суохтар. Комсомолтан партияга үүнэригэ утуһунаах үлэ ыччатларга. Ыччат ортотугар лекциялар, диктаанттар былааннаахтык буолубаттар. Ол да иһин общественнай бэрээдэги кэлин түбэлтэлэрэ тахсылар, хас да ыччат сэмэһэ тардыллыбыт.

Комсомольскэй комитет (секретарь П. Митин) уота-күөбэ суох үлэнир. Комсомольскэй тарилта секретардарга үгүстүк уаарыйа тураллар. Производствода үлэнир бирдизлээн ыччаттар, ыччат коллективтарын үлэлэрин көрдөрүүлэрэ, ыһаммыт эбэлээтэһиһэлэрин хайдах төлөрөн иһиллэрин түмүктэрэ оһоһулан, уопсай билингэ таһаарыллан испиттэр. Ыччат инициативатын көрүлэһин, ону тарийи, салайыы ырааһынан ситэтэ суох туруктаах.

Комсомольскэй тарилта үлэтигэр биллэр-көстөр үгүс итэбэстэр баалларын үрдүнэн комсомольскэй үлэ боппууостарга партбюрога дараһа, партийнай уопсай мунньахтарга дараһа биридэ да көрүлүбэтэх. Коммунистар ыччаты салайар үлэбэ, интернациональнай тыһыңа нитини күүбүрдэргэ, баар итэбэстэри туоратыыга үчүгөй былааннаах уонна утуһунаах үлэни ыччаттарга, комсомолта партийнай салалтаны тупсарарга сорукарга туруорулар.

С. СЕРГЕЕВ.

Ыччакка тирэбириэххэ

ССКП райкомун III пленумун уурдарын олоххо киллэрингэ партийнай тарилта сорукарга туһунаах боппууос райпотаагы маһаһыгэ суһуех партийнай тарилта комсомолентарын кытта холбоһуотуах уопсай мунньахтарыгар көрүлүннэ. Коммунистар комсомольскэй тарилтаны салайыыга, ыччат ортотугар үлэни тупсарыага сорукарга туруорулар, үгүс итэбэстэр баалларын бэлэттэтилар.

Оройуон эргинин систематыгар 120-чэ ыччаттар үлэниллэр, ол иһингэр оройуон кининиһэри маһаһынарга, остолобуойга, пекарняга үлэһиттэр үгүстэрэ—ыччаттар. Оттон рай-ПО иһингэр 18 жилиннээх комсомольскэй тарилта баар. Онон эргингэ кэлин биримэһи ыччат үлэһээһинэ элбээн иһэр. Оройуон үрдүнэн 112 продавецтар ыччата 31, комсомолена 15, ол иһингэр аһаарда оройуон кинингэр 17 ыччат продавецтар бааллар. Бу—улахан күүс. Кинилэр ортолоругар үгүс көрүннээх интар-өйдөтөр, тарийэр үлэ ыччатларга тахса.

Комсомольскэй тарилта үлэтин арымый сөргөхситэн эрэрин, ааспыт сылга комсомолентарга политическай үөрэх куруһуота үлэтин сөптөөхтүк түмүктэбиллэ, ыччаттар мүүстэринэн суһуотунуһукулар балаһа тариллибиттерин да иһин, комсомольскэй тарилта үлэтигэр уонна

партийнай тарилта комсомолу сатаһыһытар үгүс итэбэстэр, көтүтүүлэр тахсыбыттарын партийнай мунньах бэлэттэбэ.

Комсомольскэй тарилта мунньахтарга былааннаахтык ыччатларга, онно ис сөптөөх үлэ сүрүн боппууостарга көрүлүбэттэр. Ыччатлар мунньахтарга комсомолентар сылдыһыра уонна активностара улаханнаах. Үгүс комсомолентар ханьык да сорукарга суох, сорукарга да комсомолентар ону хайдах төлөрүүлэригэр ирдэһи, контуруол олохтоһомотох.

Универмакка, гастрономга, остолобуойга, пекарняга үгүс ыччаттар үлэниллэрин үрдүнэн кинилэр ортолоругар аһаан-миннээн үлэ ыччатларга, ыччат коллективтарын тарийингэ, түмүгэ үлэ бистар мөлөх туруктаах. Наставничествон тарийини умнууга хаалларбыттар. Ол түмүгэр гастроним, универмаг коллективтара ааспыт бисэһиһаах былааннарын төлөрбөтөхтөр.

Эргингэ үгүс сэмэһа суох ыччат үлэнирин, бастыһа ыччаттардан комсомолта ыһыңа улахан ыһах, база баарын үрдүнэн, комсомольскэй тарилта баһылаа аһаан өттүнэн бүтэһи үтүмэт, оттон комсомолентардан партида ыһык эмнэ суох. Улаһиыр ыччаты орто үөрэхтэһиһа сөптөөх кыһамны эмнэ уурулуубат. Ол курдук, «Ыһа кыһаһы оскуола» 8 ыччат рэминиттан аһаарда эрэ үөрбүн бүтэрбит. Ыччаттар ортолоруттан арыһаһаһын, общественнай бэрээдэги кэлин түбэлтэлэр тахсыбыттар.

Комсомольскэй тарилта үлэтигэр үгүс итэбэстэр баалларын кини ыччат ортотугар сабыдыла ситэтэ суоһун үрдүнэн, партийнай мунньахтарга комсомольскэй үлэ боппууостарга аһаан-миннээн дьүүллэһиллэбэтэхтэр. Ыччаты үлэбэ үүнэригэ, кини инициативатын сайыһаһыга көрүлэһингэ партийнай тарилта өттүттэн итэбэстэр уонна көтүтүүлэр таһаарыллыбыттар. Комсомолу салайыы курдук улахан боппууос партийнай тарилта мунньаһа кадр боппууоһу кытта холбуу дьүүллэһиллэн көрдөбүлгэ эппиэттир курдук үчүгөй кэпсэтин тахсыбатын бэлэтир наада. Инициатива партийнай тарилта, кини секретарга Д. Н. Григорьевга, комсомольскэй тарилтаны салайыыны күннэтэ болломто кинингэр туруорулар наада.

Партийнай мунньах баар итэбэстэри туоратыыга чопчу сорукарга туруорда.

В. МАКАРОВ.

Оскуола олобуттан

ҮӨРЭХ ДЬЫЛЫН ТҮМҮГЭ

1973—1974 сс. үөрэх дьылын (экзаменнар кэнниһэригэр) түмүгүнэн 4985 үөрэнээччигэ сыһаа туруорулуубуттан 4695-рэ кылаастарын бүтэрдилэр. Бу ааспыт үөрэх дьылын көрдөрүүтүккөсөр 0,2 бырыһаанынан үрдүк. Качественник үөрэнээччилэр ахсааннара 1971—1972 сс. үөрэх дьылынаннаар 4,4, оттон 1972—1973 сс. үөрэх дьылынаннаар 2,0 бырыһаан элбэбэ. Быйыл үөрэнээччилэр бистэн биридэри: 102 оһо туйгуһу, 939 бэо хаачыстыбада үөрөннэ.

Оройуон 9 орто оскуолаһарын 434 выпускниктарыттан 395-рэ ситиһ-хотуу аттестатын ыһыллар. Выпускной экзаменнары ордуһа ситиһинээхтик Мугудай орто оскуолатың, интернат-оскуола уонна Чурапчытаагы ыччат кыһаһы оскуолатын үөрэнээччилэрэ туттардылар.

Ааспыт үөрэх дьылыгар үөрэни билин хаачыстыбатын Чурапчы, Аһа, Мугудай, Сыһаан орто, Чурапчы 1 №-дээх, Одьулуун, Чурапчы 2 №-дээх, Аһаар аһа кылаастаах оскуолаһа биллэрдик тупсардылар. Оттон Хатылы, Хайахсыт, интернат-оскуола, Кылаанах орто оскуолаһарыгар, Чакыр, Хадаар аһа кылаастаах оскуолаһарыгар туйгуһу уонна качественник үөрэнээччилэр ахсааннара адыһа.

Үөрэх дьылын түмүгүнэн 290 (бэйлэ биір оскуола) үөрэнээччи ситиспэбэ. Ол курдук нуучча тылыгар 147, саха тылыгар 65, аһаан предметтарыгар 178, геометрияга 61, историяга 14, физикага 27, химияга 19, оһуһу тылыгар 15 куһаан сыһааннар туруорулуһулар. Үөрэни билини Диринг орто оскуолаһа (директор Н. Д. Неустроев) 93,7 бырыһаантан 89,2 бырыһааңа диктери таһаары туһаарда. Манна быйылгы экзаменнарга VIII, X кылаастар 111 выпускниктарыттан 17-рэ сөптөөх бэлэмэ суохтара көһүннэ.

Оройуон үрдүнэн 169 күһүнүгэ ыһыһылаах үөрэнээччилэр бааллар. Оскуолаһа администрацияларын, төрөһүтүтөр кинилэригэр күһүнүгэһаах өһолор саһыи устата ыһыһа сорукаһарын үчүгөйдик төлөрөн, барыһаһаһарын бүтэралларын хааччылар сөргү турар.

И. НИКИТИН,
райОНО инспектора.

Оскуолаһар	1972—73		1973—74 сс. үөрэх дьыла			
	Бырыһаан	Оһо барыта	Ситиһэрэ	Туйгуһу үөрэһэччи	Хаачыстыба	Бырыһаан
ОРТО:						
1. Аһа	94,8	403	371	14	81	92,0
2. Диринг	93,7	429	382	10	70	89,2
3. Мугудай	94,5	339	321	4	64	94,7
4. Сыһаан	96,2	328	313	10	64	95,4
5. Хатылы	96,7	272	260	4	42	96,0
6. Хайахсыт	95,8	275	264	—	31	96,0
7. Кылаанах	94,2	247	225	2	30	91,1
8. Чурапчы	94,4	546	508	12	106	93,0
9. Интернат-оскуола	91,6	239	231	1	21	96,6
АБЫС КЫЛААСТААХ:						
10. Аһаар	93,7	232	217	4	45	93,5
11. Чурапчы 1 №	96,0	379	363	13	104	95,1
12. Чакыр	94,5	133	131	1	26	98,4
13. Чурапчы 2 №-дээх	—	204	190	2	47	93,1
14. Хадаар	95,8	160	156	5	27	97,4
15. Одьулуун	91,0	284	268	8	59	94,3
16. Болтоһо	90,6	174	169	3	38	97,1
17. Соловьёв	96,4	155	148	4	36	95,4
18. Арыһаһаах	97,4	83	82	4	32	98,8
НАЧАЛЬНАЙДАР:						
19. Мөддөһөһө	94,6	45	42	—	6	93,1
20. Улаһаан Күөл	93,9	10	9	—	—	95,0
21. Баһы	97,1	—	—	—	—	92,3
22. Төлөй	90,4	21	20	—	6	95,0
Оройуон үрдүнэн: 94 4985 4695 102 939 94,2						

ТАДЖИКСКАЯ ССР. Вахша, Пульсангинский завод. Чыһаһа 11,2 млрд киловатт-час электротэһаһыны биһэр Нурентаагы ГЭС тургаллар.

СНИМКА: тугуу панорама.

А. КУЗЯРИН фотога. ССГА фотохроникага.

Үрдүк үүт быһаарыылаах кэмигэр

Б. М. Кузьмина Эрлийн Эрстийн аавынхан колхозка бэрт үеүс сыхыа хамтанымы- тынан үлэлээтэ. Кини билэ- тин Чакыр биригээдэтигэр «Мааркхайна» ыччат-комсо- мольской ферманы салабар. Минна бызырын орто ос- куланан бутэрбит кыргытар комсомольской путевканан үлэлчи кэлбиттэрэ. Кыра саайнтан үлэра-хамаска эрлийбит опыттаат ыма- нылыкты ыччаттары илдэн такайар, үөрэтэр, марырга- тар хэмээрэгэр быһаччы көрдөрөн хамелөхөр. Коллек- тив сайынны түөрт айла руу ымын үрдэттигэ бэйэтэ быһаччы соруктаат. Ону та- хаан да толоруп туһунан ол- суналлар. Елена Михайлов- на пятилетка тутуох сылын в ыйыгар хас бицрди фу- ражнай ынасыттан 1101-дин кг үүт ыма сорудабын лап- на скарда.

СНИМОККА: Е. М. Кузь-

С. ПОПОВ фототд.

У ИГУ-БЫЯН аргыа ар-
дахтар түһэнэр, сир ийэ
бараксан көрөр - тухары торбо
күөх кырыстамыт, алаастар
кочелоро алтан отунан сым-
мит, үрэхтэр, үрүйэлэр быыста-
ра аһына быйаһах снэдэрэй си-
бэкилээн илэргэммиттэр. Сыйым
мунгунан сыспай снэллээх уор-
дэбитэ, хонуу пөһөн тухары
көрөрү мустуах - мустубута
аһа бу буолбут.

«Сардага» илчлал-комсомоль-
ской фермата. Эрилик Зристийн
латынган колхозка олгон үүтү
сүүрүүрдэр, төрөлжөй торүүбү
төлөнүтөр дьобун-мааны эдэр
сүөсүнүттөр манна бааллар.
«Оскуода — производство — үрдүн
үөрөх!» дигэн сырдык ыранан
кынатанан, төрөөбүт төртүт буюр-
дарыгар иккилин-үстүү сыл үлэ-
лээн, манньныкыт бөчүсттээх
идетин баһылаан, олох оргуйар
үөбүтөр бастапы буһууну-ха-
тымны барбыт кыргыттар би-
лигин арас илэлээх үлөбүтөр
буолан сындааллар. Сорөхторо
билигин да үөрөх-билини чып-
чантын табыйаллар.

Огтон бу ман ылыт үүттарин бидэрэлэрэ кутан сүөгэниэтэн иһэр домомолкалар Татьяна Толстоухова, Марфа Нестерева, Христина Габышева, Анастасия Жиркова, Татьяна Тарабукина хайыы-үйэ үөрүйэхтээх ман-ныахсыттартан бэрт хаалсыбат-тык үүтү ыан суугунаталлар.

Д. АНГА үргэрийн сэмийн Амга орус үрдүгээрй ралба-маны хонгуулаах, күе торго сатымлаабыт, нирдъл дарааны, көрүөхтэн кэз аймд ралаах Мыраан ферматыгар тийгэрийн. Манна ыччат-көм-сомольская ферма коллектив уаадиур. Учаастак сәбиэдис-сайа Е. С. Дьячковская үүт иһин олохууу ханна үчүгэй дик төриллэрийн ыйыппыны тыгар биһизхэ чопчу бу кол-лективы ыйытта. Ол иһин алаан-минээн, аат ааттаан калэн старшай Манньексын А. Г. Егорованы кытта көп сэтэбит.

—Бу ферида 9 маньым
сыл үздүлүр,—дири Аграфен
Гаврильевна.—Барыта 15
ынахтаахпыт. Үксүбүт ич-
чаттар. Манна В. Н. Дюдо-
рова курдук үтүс сыл үз-
дөбүт ошитаах маньыксыт-
тар. Т. Г. Фомина курдук үт-
үс аман адыр маастардар
болдулар. Кыстыкныт—Кыс-
тык—Вугда. Манна бас ийи
2 күнүтөр тахманыппыт. Ас-
пыт күчүмдөй кыстыкка ба-
ры сүбөбүтүн холбоон, түт-
пүт сүбөбүтүн этанга куу-
ру булардыбыт. Үтү-ай-
да бизерилера куларана суох
Сыл бас ийин түмүсүнэл
соруудахпытын ыраарынан
аварышпыт. Оттон бас ийи-
гар, сайылыкка тахсан бары
үрүн илгэн өссө күтүгүнччи
маныбыт.

Кырдыхта даганы оннук.
Ити мактиетинен маччирэнг
өлгөмө бүөлбүт. Маныаха
бейи төрдүк сылын бостуу-
гулан үзөңкүр В. В. Игнатье-
вүтүтө-өгүтө эмиа баар. Хо-
лобур, күн айы В. Н. Дю-
дорова 240-нуу, Т. Г. Фоми-
нчикт Наталья Жиркова мактан-
лаатын көтөн, үүт тутар шуу-
н суулан-гараан, пхатин-
уиоһүн бөлөмнээн тоһулар
илокомерга үүтүтүнэзэх са-
лыкктарга тото-хана маччийи
захтар биербит хойуу үүттэр
тхалар.

ни 230-туу, А. Г. Егорова 170-нуу кг үзүү мян үзүлчүкчүк түүтэраллар. Ичин хас бирднн фотажнай мах-ха тавардахха 15-14-11 кг тэг. Үүт мамнн бастннн-рыттан кыргыттар Варвара Игнатъева, Татьяна Эверсто-ва, Дария Христофорова, Вера Ильина эмнр хаалснбаттар.

ҮРҮНГ ИЛГЭ
СЫАБАР

Бу ферма үлэбиттөрө Эри-
лик Эриетини аатынан колхоз
сүөгүтүттөрүн сайынны түөрт
ыйга үтү ыамы үрдэтигэ
ыңырымылпын истэниги
өйөөн туран, яс кыахтарын
аабынан көрөн баран, бай-
лэрин иинилэрингэр эмнэ үрдэ-
тиллибит чопчу соргу түрүө-
румүттэр. Холбур, сайын-
ны изччирэн түөрт ыйгар
В. Н. Дюдорова 1500, Т. Г.
Фомина 1300, А. Г. Вгорова
1100, Д. Г. Каслова 1050,
В. В. Игнатъева 1000 кг үү-
тү хас бириди ыахтарыт-
тан ырга соруктаан үлэ-
диллэр.

—Маньныкситтар сайын-
ны ыйдарга эбэһэтэлистиба-
лара улахан. Ол өрөөрү ка-
лиа түһүтэлэбүт ардахтартан
мэччирин биллэ-кебөөрө,—
дир бастуук Василий Васи-
льевич Игнатьев. —Аны би-
лигин эбэһи аһылыгы өтөрөн
сигэтэххэ мада. Бу күннэр-
га өһөхпүт өһүт булларына,
көөһүөрбө да баар буолуэ.

инский комсомол БЭККЭТИРЭ
ирибитэ.

Ферма старшайа, коммунист Н. Н. Пестерева бүтүн оройуонна тугатар кинигэ. Бу аспап онча сылларга кини учча кинигэзэх наставнигыг быһымынан биллине.

КИЭН ЭБЭ САЙЫЛЫККА

САЙЫЛЫККА тахсмахтан быхах ахсыттан күннэгэ болшудаллымы үүтү ылар буолбутара. Оттон бу бүгүн опыткаах маньыксыттар - Евдокия Пестерева, Татьяна Посельская уоннуу килограмма тиэрпиттэр. Сүсүбүтү идэтин талан ылым Николай Пестерев уонна Семен Андреев киһилэрдиин төһө хатыһаан аһаллар, эр да киһи маньыксыт барда буоларын көрдөрөллөр. Хайаларыттан да аһыах үүтү Александра Николаевна Пестерева ылаа диэ буолла, 13 ынара матарыттан 1, центнертэн ардуу үүтү тутта. Ол эрэри Зинаида Посельская кизыа эсөө ордон тарыста, киһи эжэ иттиччэ ынарын ахсымыттан бүгүн 13-түү килограмм үүтү ыабыт. Зинаида ферма биһир бастын маньыксыт буолар кыахтаах. Киһи билимлыгэ өбүлөйдөөх сылга Ле

Октябрьская Революция уюну
Ула Кызыл Знамята орденнар
кавалердара А. Н. Пестерева
айалар фермата сайынгы мөч
ирин кэмгәр бирдин фураа
ынахтан 1100-туу кило
грамм үтү ыан ылар үрдү
бабталыстыбалзах. Вастакы ы
—бес ыйын түмүтүттен кыргыз
тар үрөңлөр. Ферма үрдүнө
256 кг оңугар 279-туу к
ынах ахметтан ыанна. Ол ийи
р Анастасия Жиркова, Христи
на Габышева уюнна Зиянд
Иосельская бирдин фуражна
ынахтан 292-дин—319-туу к
абыттар. Оттон старшайлар
289-туу килограмм үтү алабы
А ККИ коруштаах санга ти
тиник ортотугар кызыл мүн
тук баар. Ол аттыгар, талгаба
а өлөрдөн, күнөөдө үлө түмү
үн ырыталлар. Асчытара На
алья Николаевна ким теңе үү
у туттарбытми билгиниңерар

Ити бошпуруофунан бирита-
дунир К. Г. Сергеев дьарык-
танар. Оччоруна абзаңгалис-
тибаларин толорор кыаханча
виглар.

Ити ханнигтон бичигти бичигдэнийн Р. Г. Сергеевн көрсөн хэргэтайт. Кинш үүгэ ма бу хүнээрга өссө үрдүүгүн эбэн аһылык олохуута

кыяла илгэ атахтаабытын туһунан этэр. Итингэн салгы бэре сотору кэминэн еһоу олордуу бүтүөхтээгин, оччотуна көөнүсөрбө өгөһүлүөхтээгин туһунан көпсир.

—Сайынмы түөрт мйга
эбэһэстэтистибэбит, кырдык
улахан. Ол эрэри, бу тэти-
митинэн буолуларына уоһа,
ити бэригэдиир этэрин кур-
дук, эбия аһылыгы дэлэтти
сиэтэһитинэ толорухнутул
сөн этэ, —дир опыттаах
маныыкысы Варвара Ник-
тичка Людорова.

Миграан ферматыгар үрүү илгэ дэбичиччи — маньытыгар өсөмөнтөр Н. Н. Платов үтүөтэ эмнэ улахан. Кини ааспыт сылта 154 ынаыг искуственныйнайдык сиземлээбитиган 94 бырыһылларна ууланарын ситиспитэ. Бу — кубагана суох түмүк. Надежда Николаевнааттан маньык кордорууну хайдах ситиспитиган тубулан ыйыталастаахха, былырынэн эмнэ хаачыстыбата хуутайын, өткөн быылг бааза

Старшайдара Александра Никлаевна эбиин аһылыгы, куоһ сыйын үгөнэ диэбэккэ, минах бэлһуулар тиксэринан центнер аҕарыттан түһөрбөт гына бэлэмнэри сиртэри күннүгэ тутуһарга өс биирдэ өйдөтөр. Бөстүүктар аһа үүүн хайа диэки хаалтара минахтары миччиттэллэрин туоһулабар. Фермада искусственин сирмэлээһинигэ киирип балачча тэрээфиннээхтик саралаһа. Генник-осеменаторынан коммуни Александрна Ивановна Корякина үлэлиир.

Онуг кылаас үөрэнээччи Поля Портнигин бу айа-дэмнэ кэхтөөх үлээлэх ферма коллэтивын хийнтэ-буолбута бий бэлиэ сайына. Пятилетка тутта сылын үүтүгүнээх кэмтөрүни старшай бөстүүгунан аанамта. Камеладөөсчүтө VII кылаас үөрэнээччигэ, пионер Кес Олесов. Уолаттар аллаах аттар мининэн, тиэртэнтэн 180-тахса ынактары үүрөн таһааралар. Бүгүн ферма үрдүнэн үс центнертөн өрдүк үүт манн. Бу кэлэр күннэргэ итинни ба тарга тоннага тиэртэрбит ди санаалаахтар. Ол иһин уйгулаардах түһэн ааспыт, үтүө маңчирланнээх Дьуоракымы, Нэжгэр, Чибий алаастар диакси сүбүлөрүн салайааллар.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

Үлэһиньтэ мөлтөөн туһунаа кэһинир. Ол биричиһинэтинэн 7 баллаах сума кэлэрэ, са-
һылыкка муус суоҕа, 5—6
километрдаах Мындаһайыттан
сыйлаан үлэһинэ буолбук.

Бу ыччат-комсомольская ферма үлөннөттөрө эрийиктер ыктырышларыгар эппинтээн, бөрт улахан соругу ылым-мыттарыттан, билиини тэтимнэрэ үчүгэйттан, барыларын ойдоро-санаалара күөх сайын бизрөр быйагыны ко-дбуустраахтик туһанан сүбүлүт-төн ылымылар бородуксунайы үлэнигэ түмүлүбүтүттэн астынан араасабит. Манньык-сыттар социалистическай куо-талаһымын киэҥик тэниттэн түрүөрүмүт соруктарын чинэстээхтик толорор туһугар бэйэлэриттан тутулуктаады барытын өкүрөргө бигэ бы-наарымыылаах үлэни-хамсыы сыйлаһаар.

С. АЛЕКСЕЕВ.

УСУЛУОБУЙА
КӨРҮЛЛҮБЭТ

Көрдүгөн ферматыгар 2
ынааха алаан бөртөөхэй тити
уонна үлэбиттэргэ биэс квар
ралаах икки олоор дьна түч
лубута. Ол икин рабочайд
совхоз Сыланнаары отделени
тын салалтатыгар махталла
улахан этэ. Билигин бу ферма
11 ыанньыксыт үлэлик, и
һинтэн 6-ра онус кылааны б
төрбит кыргыттар. Манна үл
хамнас күөстүү оргуйар. Эрил
Эристиян аатынан колхоз сүө
һүттэрин сайынны түөрт ый
үтүү ыһынна ыгырымылар
улахан сөгөөринин көрүбүттэ
уонна бөйбөлөрүн кыахтарын
туһааннаах абэбээтэлистилэр
алыммыттара.

Ол эраери ыанныксыт
улашпир усулуобуйаларын тэри
йинтэ биргэздэ салалтата (би
ригэдьмир Ф. Н. Дружянов) а
ламмат. Эдэр ыанныксыт
олорор үбөзэги дыялара оло
суох, ошон кыргыттар киллэп
рин аллараагы дыяба киллэр
буһараллар эбэтэр Уһун Кү
бөһүөлөгүттэн ыллараллар. Уу
мыр, кутар инаттара-хоһуоста
тиийбэт, сиңдэллэр маарыл
халаат баар курдугун ин
олус эргэлэр. Ону саяардар ү
һунаа биригэдьмир санаан
көрбөт. Икки ыанныксыт ин
тара туурап титияктарын ү
суох, ошон аһавас халлаан а
ныгар ынахтарын ыыллар.

Баянбаатар дээр 44 сага
рүүх нийрэл хөрөөчүүд туу
рылза итгэ. Фермада агитато
дар, политинформатордар сүлд
баттар. Бүхийн мунуук тэрийл
бэтэл. Өгөгж үүт ийнн охсун
бу ферма үлэнттэртгэр сөнт
уусуубуйаны тэрийннгэ. сүл
дхаллары утатынпааа илэ
ха ндаа.

Е. ОКОДОВА,
библиот. общ. н. н. н.

